

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет *Географічний*
Кафедра географії України

Затверджено
на засіданні кафедри географії України
факультету географічного
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри проф. Лозинський Р. М.

Силабус
з навчальної дисципліни
“Історія географії і географічної освіти в Україні”,
що викладається в межах ОПІ 014.07 Середня освіта (Географія)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)

Назва курсу	Історія географії і географічної освіти в Україні
Адреса викладання курсу	вул. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000 Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра географії України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка, 014.07 Середня освіта (Географія)
Викладачі курсу	Байцар Андрій Любомирович, к. г. н., доцент
Контактна інформація викладачів	Andriy.Baytsar@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити..
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/master/education-geography-master/sylabusy-za-opp-2022-r-mahistry-014-serednia-osvita
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб у них сформувався цілісне уявлення про історію географії та сучасний стан географічної освіти в Україні. Вивчення дисципліни дозволить розібратися як і чому історично склалися екологічна, економічна, політична географія України, поглибить уявлення щодо історичного процесу, дозволить з'ясувати його особливості, визначити роль географічних факторів в історичному процесі. У курсі представлено як огляд етапів географії і освіти в Україні, так і наведено особливості їхнього виникнення й локалізації за регіонами України.
Коротка анотація курсу	«Історія географії і географічної освіти в Україні» відображає еволюцію географічної думки (історія розвитку ідей, гіпотез, понять, концепцій, теорій, становлення наукових шкіл) від найдавніших часів до сьогодення, ознайомлює із сучасними проблемами географічної освіти і науки й перспективами їх подальшого розвитку, розкриває періодизацію розвитку методологічних засад головних географічних теорій, а також висвітлює історію географічних досліджень, географічних інституцій, внесок у розвиток географії окремих персоналій, формування наукових шкіл. «Історія географії і географічної освіти в Україні» – це дисципліна, що а) конкретизує в просторових координатах уявлення про історичний процес, пов'язуючи останній з певними територіями; б) вивчає зв'язки та взаємодію природних і соціально-економічних явищ; в) осмислює проблеми, які існують на перехресті історії й географії. Усе це дає змогу простежити роль географічних факторів в історичному процесі.

	<p>Дисципліна «Історія географії і географічної освіти в Україні» є вибірковою дисципліною спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) для освітньої програми 014.07 Середня освіта (Географія), яка викладається в 2 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою навчального курсу є :</p> <ul style="list-style-type: none"> • оволодіння знаннями з історії становлення географії як науки в Україні, а також історії територіальних географічних досліджень; • комплексне вивчення історії створення навчальних і наукових географічних закладів в Україні; • вивчення становлення галузевих географічних шкіл в провідних вузах і центрах України. <p>Завданням навчального курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> * формування у студентів здатності орієнтуватися в історико-географічному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історико-географічного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію географічної науки; * формування у студентів здатності розкривати загальну структуру географічної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей; * формування системного уявлення про географічну освіту в Україні; * формування в студентів–географів теоретичних засад викладання природничих та економіко-географічних дисциплін; * підготовка студентів до проведення самостійних географічних досліджень.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">БАЗОВА ЛІТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> * Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. * Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. * Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. * Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с. * Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. Статей проф. О. Шаблій]. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 1008 с. * Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с. * НУШ. URL: https://nus.org.ua/ <p style="text-align: center;">ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> * Байцар А. Крим. Нариси історичної, природничої і суспільної географії: навч. посіб. Львів. нац. ун-т імені І. Франка. — Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. 224 с. * Байцар А. Фізична географія України. Навчально-методичний

	<p>посібник. – Львів. Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 172 с.</p> <p>*. Байцар А. Географія Криму.: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 301 с</p> <p>*. Байцар А. Фізична географія України. Навчально-методичний посібник. – Львів. Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 354 с.</p> <p>*. Байцар А. Географія та картографія Винниківщини. Наукове видання. Винники; Львів: ЗУКЦ, 2020. 640 с.</p> <p>*. Атлас історії української державності. Українські землі від найдавніших часів до сьогодення / В. Грицеляк, І. Дикий, І. Ровенчак. – Львів : НВФ “Карти і атласи”, 2013. – 128 с.</p> <p>*. Влах М. Р. Історія географії : навч. посібник / М. Р. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 330 с.</p> <p>*. Щодра О. Історична географія України від найдавніших часів до кінця XVIII століття. Львів, 2016.</p>
Тривалість курсу	1 семестр, 90 годин
Обсяг курсу	<p>Денне. 32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт/практичних занять та 58 годин самостійної роботи.</p> <p>Заочне. 14 годин аудиторних занять. З них 10 годин лекцій, 4 годин лабораторних робіт/практичних занять та 76 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • парадигми, теорії, концепції географії та застосовувати їх у предметній сфері відповідно до спеціалізації; • цілі сталого розвитку та пропонувати конкретні заходи для їх досягнення в Україні або регіонах; • особливості розвитку окремих напрямків географічної освіти і науки протягом різних історичних періодів; • внесок окремих учених і наукових шкіл у розвиток географічної освіти і науки; • особливості формування освітніх географічних закладів України; • поняттєво –термінологічний апарат історичної географії. <p>вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати польові та лабораторні методи для збору інформації та аналізу природно- і суспільно-географічних об’єктів і систем; • користуватися літературними, картографічними та Інтернет-джерелами для вивчення історії становлення і розвитку української географії; • аналізувати сучасні тенденції української географічної науки як результат її історичного розвитку; • аналізувати склад і будову природних та суспільно-географічних систем на різних просторово-часових рівнях; • пояснювати особливості організації географічного простору, оцінювати потенціал території, у тім числі природний, ресурсний, демографічний, економічний, культурний; • проводити дослідження на відповідному науковому рівні із застосуванням головних світоглядних концепцій; • працювати автономно;

	<ul style="list-style-type: none"> • проводити та інтегрувати польові та лабораторні дослідження з допомогою відповідної методології та технологічних засобів, аналізувати та узагальнювати інформацію, моделювати процеси.
Ключові слова	Географія, географічна освіта, історична географія
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи дисципліни</p> <p>Тема 1. Вступ. «Історія географії і географічної освіти в Україні» як складова географічної науки та навчальна дисципліна. (2 год.)</p> <p>Тема 2. Періодизація розвитку географічної науки і освіти в Україні. Становлення географії в Україні (2 год.)</p> <p>Змістовий модуль 2. Історична географія України</p> <p>Тема 3. Історичні джерела. Перші українські вчені. (2 год.)</p> <p>Тема 4. Перші навчальні заклади України де викладали «Географію». Бальтазар Гакет як географ України (2 год.)</p> <p>Тема 5. Розвиток географічної освіти й науки в підросійській Україні (19 ст. - 1917) (2 год.)</p> <p>Тема 6. Розвиток української географічної освіти й науки на західноукраїнських землях та в діаспорі. (2 год.)</p> <p>Тема 7. Розвиток географічної освіти й науки в Україні (1917-1941) (2 год.)</p> <p>Тема 8. Розвиток географічної освіти й науки в Україні з 1945 р. (2 год.)</p> <p>Теми практичних занять</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення «Історії географії і географічної освіти в Україні» у середній школі. (2 год.) 2. Розвиток географічної науки і освіти по регіонах. Становлення географії в Україні (2 год.). 3. Українські та зарубіжні вчені й просвітителі. XVI–XVIII ст. (2 год.). 4. Українські навчальні заклади де викладали «Географію». XVI–XIX ст. (2 год.). 5. Географія у Львівському університеті (2 год.). 6. Розвиток географічної освіти й науки в Україні (1917- 1991) (2 год.) 7. Географія та етнографія на західноукраїнських землях та в діаспорі. (2 год.). 8. Сучасний стан географічної освіти й науки в Україні (2 год.). <p>Самостійна робота</p> <p>Виконання практичних завдань протягом семестру (58 год.)</p>
Підсумковий	залік в кінці семестру за результатами поточної роботи студентів на

контроль, форма	курсі
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін: Історія географії, Основи географічного українознавства, Заг. методика навчання географії, Географія населення, Соціальної і економічної географії України, Фізичної географії України, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел вихідної інформації
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, письмове виконання практичних робіт, колаборативне навчання (групові проєкти, спільні розробки, тьюторство*) проектно-орієнтоване навчання, дискусія *Завдання тьютора – побудова освітнього простору як простору прояву пізнавальних ініціатив та інтересів студентів і створення індивідуальної освітньої траєкторії. Тьютор встановлює зі студентами партнерські стосунки, забезпечуючи психологічну підтримку під час навчання, організовує їх освітню діяльність, представляє академічні інтереси студентів на факультеті. Тьюторський супровід, націлений на реалізацію принципу індивідуалізації в освіті, сприяє найбільш повному розкриттю особистісного потенціалу студента за умови встановлення суб'єктних відносин, в яких кожна сторона бере на себе відповідальність за свій вибір.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні, ІНДЗ тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 60 балів • контрольні заміри (змістові модулі): 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 балів. Підсумкова максимальна кількість балів 100 балів. Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.

	<p>Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Бальтазар Гакет як географ України</p> <p>Історія географії і географічної освіти в Галичині</p> <p>Історія географії і географічної освіти на Волині</p> <p>Історія географії і географічної освіти на Буковині і на Закарпатті</p> <p>Історія географії і географічної освіти на Поділлі</p> <p>Історія географії і географічної освіти на Наддніпрянщині</p> <p>Історія географії і географічної освіти на Слобожанщині</p> <p>Історія географії і географічної освіти в Криму</p> <p>Історія географії і географічної освіти в Південній Україні</p> <p>Історія географії і географічної освіти у Львівському університеті</p> <p>Історія географії і географічної освіти у Київському університеті</p> <p>Історія географії і географічної освіти у Харківському університеті</p> <p>Історія географії і географічної освіти в Чернівецькому університеті</p> <p>Історія географії і географічної освіти у Таврійському університеті</p> <p>Історія географії і географічної освіти в Одеському університеті</p> <p>Теоретичні ідеї українських географів.</p> <p>Загальногеографічні погляди академіка П. Тутковського та їхній вплив на становлення української географії.</p> <p>Значення праць П. Тутковського для розвитку українських загальноземлезнавчих поглядів.</p> <p>Видатний вчений географ - Гаврило Міллер</p> <p>Видатний вчений географ - Олег Шаблій</p> <p>Видатний вчений географ - Каленик Геренчук</p> <p>Видатний вчений географ - Степан Рудницький.</p> <p>С. Рудницький і Український науково-дослідний інститут географії та картографії (Харків, 1926-1933).</p> <p>Видавнича діяльність Українського науково-дослідного інституту географії та картографії (В. Баб'як, В. Буцура, Г. Величко, В. Геринович, М. Дмитрієв, К. Дубняк, М. Іванчук та ін.).</p> <p>Видатний вчений географ - Володимир Кубійович.</p> <p>Інтенсивний розвиток етногеографічних досліджень (В. Шухевич, М. Кордуба та ін.).</p> <p>Видатний вчений географ - Мирон Кордуба</p> <p>Видатний вчений географ - Федір Заставний</p> <p>Видатний вчений географ - Павло Чубинський</p> <p>Видатний вчений географ - Петро Цись</p> <p>Розвиток географічних ідей у XVIII – першій половині XIX ст.</p> <p>Розвиток географічних ідей у другій половині XIX – на початку XX ст.</p>

	<p>Головні напрями розвитку географічної освіти і науки у ХХ ст. Географічні дослідження території України. Загальний стан географічної освіти й науки в Україні (1917- 1940). Історія заснування кафедри географії у Львівському університеті. Довоєнний період в історії географії Львівського університету (1882–1939). Наукова школа А. Ремана. Наукова школа Є. Ромера. Наукова школа С. Рудницького. Географія у Львівському університеті у післявоєнний період. Сучасні наукові школи. Сучасні наукові школи у Київському університеті. Сучасні наукові школи у Львівському університеті. Сучасні наукові школи у Чернівецькому університеті. Сучасні наукові школи в Одеському університеті. Сучасні наукові школи у Харківському університеті. Основні напрями наукових досліджень Інституту географії НАН України.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Ти ж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
	Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи дисципліни				
1	Вступ. «Історія географії і географічної освіти в Україні»	Лекція	* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрями розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М.	2 год. / 2 год	2 тиж

	<p>як складова географічної науки та навчальна дисципліна.</p> <p>1. Мета навчального курсу 2. Завдання навчального курсу.</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>Львів, 2022. 367 с. * Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. * Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с. * Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с. * НУШ. URL: https://nus.org.ua/ * Влах М. Р. Історія географії : навч. посібник / М. Р. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 330 с. * Щодра О. Історична географія України від найдавніших часів до кінця XVIII століття. Львів, 2016.</p>	<p>Опрацювання матер. лекції</p>	
<p>2</p>	<p>Вивчення «Історії географії і географічної освіти в Україні» у середній школі.</p> <p>1. Вивчення «Історії географії і географічної освіти в Україні» у навчальній програмі «Географія» (5-9 клас). 2. Вивчення «Історії географії і географічної освіти в Україні» у навчальній програмі «Географія» (10-11 клас). 3. Компетентнісний потенціал предмета «Географія» який формується у</p>	<p>Практична робота</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. * Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. * Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. * НУШ. URL: https://nus.org.ua/ * Влах М. Р. Історія географії : навч. посібник / М. Р. Влах. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 330 с. * Щодра О. Історична географія України від найдавніших часів до кінця XVIII століття. Львів, 2016.</p>	<p>2 год. / 1 год.</p> <p>Підготовка до практичної роботи.</p>	<p>2 тиж</p>

	процесі засвоєння тем 3 Історичної географії України.				
3	<p>Періодизація розвитку географічної науки і освіти в Україні. Становлення географії в Україні.</p> <p>1. Періодизація історії української географії за С. Рудницьким (старі часи — до XVIII ст.; нові часи — після XVIII ст.).</p> <p>2. Періодизація історії української географії за Я. Жупанським.</p> <p>3. Періодизація історії української географії за М. Пістуном (стихійно-описовий — від античних часів до середини XVII ст.; цілеспрямовано-описовий — середина XVII – XIX ст.; власне науково-географічний — кінець XIX – початок XX ст. — до сьогодення);</p> <p>4. Періодизація історії української географії за О. Шаблієм (класичний — від стародавніх часів до кінця XVII ст.; новий — XVIII –</p>	Лекція Самостійна робота	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с.</p> <p>*.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с.</p> <p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>	2 год. / 2 год.	2 тиж

Опрацювання матер. лекції

	перша половина XIX ст.; новітній — від другої половини XIX ст.).				
4.	<p>Розвиток географічної науки і освіти по регіонах. Становлення географії в Україні</p> <p>1. Історія географії і географічної освіти в Галичині. 2. Історія географії і географічної освіти на Волині. 3. Історія географії і географічної освіти на Буковині і на Закарпатті. 4. Історія географії і географічної освіти на Поділлі. 5. Історія географії і географічної освіти на Наддніпрянщині. 6. Історія географії і географічної освіти на Слобожанщині. 7. Історія географії і географічної освіти в Криму.</p>	<p>Практична робота</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с.</p> <p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с.</p> <p>*. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. Статей проф. О. Шаблій]. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 1008 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>	2 год. /	2 тиж
	Змістовий модуль 2. Історія географії України				
5.	<p>Історичні джерела. Перші українські вчені.</p> <p>1. Руські (українські) літописи та твори. 2. Опис природи і</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л.</p>	2 год. / 1 год.	2 тиж

<p>людності України за вітчизняними писемними джерелами XIV–XVIII ст. (літописи, паломницька література, поетичні твори, картографічні роботи тощо). "Густинський літопис" (історія від часів Київської Русі до кінця XVI ст., переписаний 1670 р.), "Літопис Волині і України", чи "Київський літопис" (історія від 1240 р. до 60-х рр. XVI ст.). Козацькі літописи XVIII ст.: "Літопис Самовидця" (події від 1648 до 1702 р.), "Літопис Гр. Грабянки" (1648–1708), "Сказання о войне козацкой с поляками чрез Б. Хмельницкого" С. Величка (чотири томи, події 1648–1700 рр.).</p> <p>3. Перші українські вчені. Країнознавча діяльність Ю. Котермака (Дрогобича). Праця Ю. Дрогобича "Indicium prenosticon Magistri Georgi Drohobich de Russia" (1483).</p> <p>4. БЕРНАРД ВАПОВСЬКИЙ – ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ</p>	<p>робота</p>	<p>Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с.</p> <p>*. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. Статей проф. О. Шаблій]. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. — 1008 с.</p> <p>*. Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — 744 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>	<p>Опрацюванн я матер. лекції</p>	
---	---------------	---	---	--

	<p>ГЕОГРАФ ТА КАРТОГРАФ.</p> <p>5. Поема "Роксоланія" С.-Ф. Кльоновича (1550–1602) і географічний опис українських земель.</p> <p>6. «Синопис» Інокентія Гізеля</p>				
б.	<p>Українські та зарубіжні вчені й просвітителі. XVI–XVIII ст.</p> <p>1. Країнознавча діяльність Ю. Котермака (Дрогобича). Праця Ю. Дрогобича "Indicium prenosticon Magistri Georgi Drohobich de Russia" (1483).</p> <p>2. Берnard Ваповський – перший український професійний географ та картограф.</p> <p>3. Поема "Роксоланія" С.-Ф. Кльоновича (1550–1602) і географічний опис українських земель.</p> <p>4. «Синопис» - перший короткий нарис історії України. Інокентій Гізель.</p> <p>5. «Странствованіє» В. Григоровича-Барського і розвиток країнознавства.</p>	<p>Практична робота</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с.</p> <p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>	<p>2 год. / 1 год.</p> <p>Підготовка до практичної роботи.</p>	<p>2 тиж</p>

	<p>6. Картографічні роботи О.-А. Тарасевича.</p> <p>7. Відображення географічних реалій України XIV–XVIII ст. у західноєвропейській культурі.</p> <p>8. Європейські хроніки XV–XVI ст. про українські землі (Ж. де Лянуа, Д. Барбадо, А. Кампензе, З. Герберштейн, М. Меховський (Меховіта), М. Литвин, Е. Лясота, Блез де Віженер, С. Мінстер, М. Кромер, М. Стрийковський та ін.).</p> <p>9. Опис України Гійома Левассера де Боплана. Боплан і картографування Опис України Гійома Левассера де Боплана. Боплан і картографування України.</p>				
7.	<p>Перші навчальні заклади України де викладали «Географію».</p> <p>Бальтазар Гакет як географ України.</p> <p>1. Братські школи.</p> <p>2. Острозька слов'яно-греко-латинська школа (академія). 1576-1636 рр.</p> <p>3. Кисво-Могілянська</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>*.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с.</p> <p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с..</p> <p>*. Шаблій О. І. Суспільна географія :</p>	<p>2 год. /1 год.</p> <p>Опрацювання матер. лекції</p>	<p>2 тиж</p>

	<p>академія. 1632-1817 рр.</p> <p>4. Львівський єзуїтський університет. 1661-1773 рр.</p> <p>5. Харківський університет. 1804 р.</p> <p>6. Київський університет. 1834 р.</p> <p>7. Одеський університет. 1865 р.</p>		<p>теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>		
8.	<p>Українські навчальні заклади де викладали «Географію». XVI–XIX ст.</p> <p>1. Братські школи.</p> <p>2. Острозька слов'яно-греко-латинська школа (академія). 1576-1636 рр.</p> <p>3. Києво-Могилянська академія. 1632-1817 рр.</p> <p>4. Львівський єзуїтський університет. 1661-1773 рр.</p> <p>5. Харківський університет. 1804 р.</p> <p>6. Київський університет. 1834 р.</p> <p>7. Одеський університет. 1865 р.</p>	<p>Практична робота</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с.</p> <p>*.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с.</p> <p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с.</p> <p>*. Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>	<p>2 год. /</p> <p>Підготовка до практичної роботи.</p>	<p>2 тиж</p>
9.	<p>Розвиток географічної освіти й науки в підросійській Україні (19 ст. - 1917).</p> <p>1. Генеза українського відродження XIX ст. Українське відродження та формування</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с.</p> <p>*. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. Статей проф. О. Шаблій].</p>	<p>2 год. / 1 год.</p> <p>Опрацювання матер. лекції</p>	<p>2 тиж</p>

	<p>напрямів наукових досліджень. Діяльність Кирило-Мефодіївського товариства і становлення українських геополітичних ідей. Історико-географічні та геополітичні ідеї М. Костомарова, В. Антоновича, М. Грушевського.</p> <p>2. Інтенсивний розвиток етногеографічних досліджень (П. Чубинський, Ф. Вовк, В. Гнатюк, З. Кузеля, В. Пассек, В. Антонович, О. Афанасьєв-Чужбинський, М. Васильєв, О. Кольбер та ін.).</p> <p>3. ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ та КОСТЯНТИН МИХАЛЬЧУК</p>		<p>– Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 1008 с. *. Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с. *. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>		
10.	<p>Географія у Львівському університеті. 1. Історія заснування кафедри географії у Львівському університеті. 2. Довоєнний період в історії географії Львівського університету (1882–1939). 2.1. Наукова школа А. Ремана. 2.2. Наукова школа</p>	<p>Практична робота</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. *. Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. *. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. *. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л.</p>	<p>2 год. / 1 год.</p> <p>Підготовка до практичної роботи.</p>	<p>2 тиж</p>

	<p>Є. Ромера. 2.3.Наукова школа С. Рудницького. 3. Географія у Львівському університеті у післявоєнний період. 3. Сучасні наукові школи.</p>		<p>Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с. *. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. Статей проф. О. Шаблій]. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. — 1008 с.</p>		
11	<p>Розвиток української географічної освіти й науки на західноукраїнськи х землях та в діаспорі. 1. С. Рудницький як основоположник української наукової географії. 2. Інтенсивний розвиток етногеографічних досліджень (В. Шухевич, М. Кордуба та ін.). 3. В. Кубійович та його значення для української географії. 4. Географія в діаспорі.</p>	<p>Лекція</p> <p>Самост йна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. *.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. *. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. *. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с. *. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>	<p>2 год. / 1 год.</p> <p>Опрацюванн я матер. лекції</p>	<p>2 тиж.</p>
12.	<p>Розвиток географічної освіти й науки в Україні (1917- 1991). 1. Загальний стан географічної освіти й науки в Україні (1917- 1940). 2. Загальногеографічн і погляди академіка П. Тутковського та їхній вплив на становлення</p>	<p>Практи чна робрта</p> <p>Самост йна робота</p>	<p>*. Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. *. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. *. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с. *. Шаблій О. І. Суспільна географія :</p>	<p>2 год. /</p> <p>Підготовка до практичної роботи.</p>	<p>2 тиж.</p>

	<p>української географії. Значення праць П. Тутковського для розвитку українських загальноземлезнавчих поглядів.</p> <p>3. С. Рудницький і Український науково-дослідний інститут географії та картографії (Харків, 1926-1933).</p> <p>4. Видавнича діяльність Українського науково-дослідного інституту географії та картографії (В. Баб'як, В. Буцура, Г. Величко, В. Геринович, М. Дмитрієв, К. Дубняк, М. Іваничук та ін.).</p> <p>5. Розвиток географічної освіти й науки в Україні з 1945 р.</p>		<p>теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с.</p> <p>*. НУШ. URL: https://nus.org.ua/</p>		
13.	<p>Розвиток географічної освіти й науки в Україні (1917-1941).</p> <p>1. Загальний стан географічної освіти й науки в Україні (1917- 1941).</p> <p>2. Загальногеографічні і погляди академіка П. Тутковського та їхній вплив на становлення</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с.</p> <p>*.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с.</p> <p>*. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.</p> <p>*. Новітня українська суспільна географія. Хрестоматія / [упор. та авт. біогр. Статей проф. О. Шаблій].</p>	2 год. / 1 год.	2 тиж.
				Опрацювання матер. лекції	

	української географії. Значення праць П. Тутковського для розвитку українських загальноземлезнавчих поглядів. 3. С. Рудницький і Український науково-дослідний інститут географії та картографії (Харків, 1926-1933). 4. Видавнича діяльність Українського науково-дослідного інституту географії та картографії (В. Баб'як, В. Буцура, Г. Величко, В. Геринович, М. Дмитрієв, К. Дубняк, М. Іваничук та ін.).		– Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 1008 с. *. НУШ. URL: https://nus.org.ua/		
14.	Географія та етнографія на західноукраїнських землях та в діаспорі. 1. С. Рудницький як основоположник української наукової географії. 2. Інтенсивний розвиток етногеографічних досліджень (В. Шухевич, М. Кордуба та ін.). 3. В. Кубійович та його значення для української географії. 4. Географія в	Практична робота Самостійна робота	* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. *.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. *. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. *. Масляк П. О. Географія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням географії для 9 класу / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. — Харків : Ранок, 2017. — 240 с. *. НУШ. URL: https://nus.org.ua/	2 год. / Підготовка до практичної роботи.	2 тиж.

	діаспорі.				
15.	Розвиток географічної освіти й науки в Україні з 1945 р. 1. Розвиток географічної освіти й науки в Україні (1945 р. -1960-і рр.). 2. Розвиток географічної освіти й науки в Україні (1960-і рр. - 1991 р.).	Лекція Самостійна робота	* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. *.Байцар А. УКРАЇНА ТА УКРАЇНЦІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ КАРТАХ. Монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с. *. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с.	2 год. / 1 год. Опрацювання матер. лекції	2 тиж.
16.	Сучасний стан географічної освіти й науки в Україні. 1.Географічні, геолого-географічні та природничі факультети у вузах. 2. Географічна освіта в системі Академії наук.	Практична робота Самостійна робота	* Байцар А. (у співавторстві). Сучасні напрямки розвитку географії України: монографія / [за заг. редакцією проф. Лозинського Р. М. Львів, 2022. 367 с. *. Жупанський Я. Історія географії в Україні [Текст] : [навч. посіб.]. - Львів : Світ, 1997. - 262 с. *. НУШ. URL: https://nus.org.ua/	2 год. / 1 год. Підготовка до практичної роботи.	2 тиж.